

«**С**ьогодні, на День подяки, ми вирішили й собі трохи відсвяткувати, запросивши на сцену гостя. Я певен, усі в цьому залі про нього чули... Нам із вами надзвичайно пощастило бачити й чути містера Джона Леннона...»

Упродовж життя я бував на концертах, де натовп реве аж до мурашок по спині, я опинявся серед шаленої публіки. Ранні концерти «Бітлз», на яких дівчата-підлітки верещать так, що не чуєш власних думок. «Роллінг Стоунз» у Гайд-парку. Ніна Сімон в Annie's Room витріщається на відвідувачів, які посміли їсти під час її виступу. Згодом я спостерігав за Елтоном Джоном на стадіоні «Доджер». За Міком Джаггером та Тіною Тернер на фестивалі Live Aid. За роллінгами в Аргентині. Проте той вечір у листопаді 1974 року, коли Джон Леннон вийшов на сцену Медісон-сквер-гарден, щоб зіграти з Елтоном, вирізнявся навіть серед усіх моїх найяскравіших спогадів.

«Гарден» завжди був одним із моїх улюблених майданчиків. Там неймовірна акустика завдяки винахідливо спроектованій увігнутій стелі, що допомагає зібрати звук. Конструкція звисає згори на системі сталевих тросів, щоб не заважати жодному глядачу в залі. Це означає, що, коли всередині відбувається магія, «Гарден» буквально, по-справжньому качає. Коли я спостерігав із-за лаштунків, як Джон Леннон піднімається на сцену, лімузини на парковці аж підстрибували.

Джон крокував до сцени з притаманною лише йому впевненістю. Чорно-білий телекастер пасував до вбрання — чорного

з голови до п'ят, хіба біліла пришпилена до грудей гарденія й виблискував у світлі софітів значок шерифа. Насичене каштанове волосся, фірмові маленькі чорні окуляри. Він випромінював зірковість, вона сочилася з кожної деталі.

Елтон встав із-за рояля, щоби привітатися. Наскільки маленькими були окуляри Джона, настільки ж великими — окуляри Елтона. Він був вбраний у білий напівкомбінезон, розшитий паетками. На той момент куртка вже давно полетіла геть, і він стояв би з голим торсом, якби не пара блискучих підтяжок, що тримали штани. Елтон був найбільшою зіркою свого часу. Goodbye Yellow Brick Road вийшла рік тому й досі звучала з кожної праски. Коли Джон підійшов, Елтон ледь уклонився, трохи присів у реверансі, поплескав Джона по спині, поки той ішов до мікрофона, а тоді заплодував разом із публікою, яка навіть не думала зупинятися.

Можливо, мене це так зворушило тому, що Елтон був артистом планетарного масштабу, а Джона взагалі дуже рідко бачили на сцені. Він роками не виступав, і як покажуть майбутні події, уже не дуже й виступатиме. Поки інші бітли насолоджувалися сольними проектами на вершинах гіт-парадів, Джону було важче проштовхувати свій матеріал. Політична позиція та конфлікти з тогочасним американським урядом зробили з нього неоднозначну фігуру для деяких медіа. Але того вечора вся любов та захват залу, беззаперечно, належали саме йому.

Оплески тривали. Вони лунали по всій арені, хвилями прокочувалися трибунами, аж мені мурашки йшли по шкірі. Елтон глянув на мене. Він сміявся, наче промовляючи: «Непогано вийшло, правда?». Я заплодував, стримуючи клубок у горлі, посміхнувся та кивнув у відповідь. Ми обоє знали, як важко було змусити Джона вийти на сцену. Я стояв і неймовірно пишався. Мені досі приємно усвідомлювати, що я долучився до створення, як потім виявиться, одного зі знакових моментів музики 1970-х.

* * *

Елтон познайомився з «Бітлз» у другій половині шістдесятих, коли я працював на студії Джорджа Мартіна AIR Music і працював виконавців, яких він записував. Коли я лише починав, у головному офісі на Бейкер-стріт уже не було місця, тому я працював у Dick James Music (також відома як DJM). Дік видавав усю музику «Бітлз», тож вони з Джорджем були в приязних стосунках. Він був дуже милим, дружнім та добрим.

На ресепшені працювала дівчина на ім'я Шарлотта. Коли вона не відповідала на дзвінки, то робила намиста — довгі і красиві, як ті, що носили гіпі. Деякі я досі зберігаю в банці вдома. Якось я мав бути присутнім на щотижневій поточній нараді в Діка. Та перед тим я говорив по телефону з якимось радіо- чи телепродюсером. Перебирав, граючись, Шарлоттине намисто, і воно заплуталося в телефонному шнурі. Я поклав слухавку і збирався йти на нараду, та зрозумів, що застряг. Запізнився на десять хвилин.

— Вибачте, що запізнився, — сказав я всім. — Та в мене намисто в телефоні заплуталося.

Усі попадали зі сміху, а ця фраза перетворилася на офісний прикол. Після того, щоразу, коли я десь запізнювався, мене питали, чи не спіткала мене чергова халепа з намистом.

Саме в кабінеті Діка Джеймса я вперше зустрів Елтона — тоді його звали Редж. Він ще був фантастично сором'язливим, боявся власної тіні. Не схоже було, що вже за кілька років він зачаровуватиме цілі зали. Завжди приходив у джинсах та куртці — також джинсовій, якщо я не помиляюся. Різниця в наших вбраннях вражала.

В автобіографії Елтон згадував, що на мене звернули увагу навіть під час вторгнення марсіан. Я справді мав особливий смак у моді: окрім намист гіпі, я дуже любив старовинні шовкові шарфи, часто носив оксамитові штани та фарбував окремі пасма волосся.

Під час розмови я помітив, що він був приємно вражений моїм зовнішнім виглядом. Як музикант, який жадав успіху, Елтон дуже хотів познайомитися ближче — я ж працював із Джорджем Мартіном, а до того з «Роллінг Стоунз». А коли я пізнав краще його самого, мені швидко стало очевидно, скільки всього він знав про музику, і я подумав: «А він шарить». Ми миттю стали добрими друзями, і я робив усе, щоб забезпечити його роботою та допомогти кар'єрі. Редж регулярно навідувався до офісу, де й познайомився з бітлами.

І тепер, у середині 1970-х, Елтон простягав руку допомоги Джону Леннону. В альбомі Джона 1974 року *Walls and Bridges* він з'явився двічі, виконавши партію на органі Гаммонда, а також бек-вокал у *Surprise, Surprise (Sweet Bird of Paradox)*, а для синглу *Whatever Gets You Thru the Night*, який матиме найбільший успіх із усього альбому, заспівав та зіграв на фортепіано. Натхнення для останнього треку знайшло Джона, коли він клацав між телеканалами пізно ввечері. Він натрапив на темношкірого проповідника-євангеліста, Преподобного Айка, який говорив глядачам: «Я вам так скажу — не важливо, що саме допомагає вам дожити до ранку». Джону сподобалася ця фраза, і він записав її в один зі своїх численних нотатників.

Існує думка, що пісня спершу мала звучати подібно до дуже популярної на той час *Rock Your Baby* Джорджа МакКрея. Щойно Джон із Елтоном записали свої партії на студії *Record Plant East*, *Whatever Gets You Thru the Night* оформилася в пульсуючий потенційний гіт: синхронізоване дзенькання піаніно Елтона та Джонової гітари на фоні басу, що пнеться вгору та струменить униз, приправлені брудним саксофоном 1970-х, який грозився прорватися через динаміки у програшах. Джиммі Айовін, звукорежисер, пізніше згадував, що «Джон знав чого хотів... йому потрібен був шум, і він знав, як його видобути». *Whatever Gets You Thru the Night* — одна

з пісень, що були продуктом свого часу та часу разом з тим чомусь не підвладні. Свіжість та енергійність запису ясно відчувається й сьогодні — це три з половиною хвилини *joie de vivre**.

Ходить байка, що Елтон та Джон заклалися на студії: якщо *Whatever Gets You Thru the Night* очолить американські гіт-паради, тоді Джон з'явиться на Геловінському концерті Елтона в Медісон-сквер-гарден. Я пам'ятаю події трохи інакше. Спершу ця пісня навіть не мала бути синглом через те, наскільки раптово з'явилася; лише завдяки неймовірній переконливості компанії звукозапису вона вийшла першою з усього альбому. Як я пам'ятаю, Елтон просто хотів, щоб Джон виступив із ним у Медісон-сквер-гарден. Я тоді працював із Джоном, тож Елтон попросив мене з ним поговорити. Коли я запросив Джона, він спочатку сумнівався. Він уже кілька років як не виступав наживо, тому виставив мені умову: лише якщо *Whatever Gets You Thru the Night* досягне вершини, він приєднається до Елтона на сцені. Гадаю, Джон був переконаний, що такого ніколи не станеться. Останній його сингл, головний трек попереднього альбому *Mind Games*, дістався лише 18-ї позиції гіт-параду *Billboard*.

Однак Джон не врахував, що він записувався з Елтоном і що це означає для просування синглу, тож тієї осені *Whatever Gets You Thru the Night* проторувала собі шлях до вершини гіт-параду *Billboard*. Пам'ятаю, я зателефонував Джону, щоб сповістити його про це.

— Вгадай що? — сказав я йому. — Твій сингл на першому місці.

— Ов, — відповів Джон, миттю згадавши домовленість із Елтоном. — Це означає, що я маю виступити в Медісон-сквер-гарден?

* *Joie de vivre* (фр.) — радість життя. Тут і далі прим. пер.

— Ну, ти пообіцяв.

Запала мовчанка. Вона тривала так довго, що я вже думав, чи не поклав він слухавку. А тоді Джон сказав: «Гаразд. Я буду».

* * *

За вісім днів до концерту в Медісон-сквер-гарден ми з Джоном прилетіли до Массачусетса на виступ Елтона в Бостон-гарден.

— Він має побачити концерт, — казав Елтон. — Він має знати, на що підписується.

Наші з Джоном місця були сховані за сценою. Ох і видовище то було! Елтон запалював. Сет-лист починався Funeral for a Friend, а закінчувався The Bitch Is Back. На середині шоу він зіграв власну версію Lucy in the Sky with Diamonds, чим заслужив схвальні кивки Джона. Його дуже вразило побачення й почуте. Пам'ятаю, він обернувся до мене і сказав: «Господи, то музика тепер така? Та звукова система фантастична». Він повернувся спогадами до часів «Бітлз». «Боже, — згадував Джон, — на стадіоні "Шеа" ми мали лише крихітні підсилювачі, а перед нами було 56 тисяч глядачів. Вони кричали так голосно, що ми могли співати що завгодно. Ніхто би зроду не помітив».

Він відкинувся на сидінні, всотуючи концерт та всі зміни. Навіть попри таку шалену та галасливу публіку, як у Елтона, музика не губилася. Та й річ була не лише в музиці: кожен аспект концерту вийшов на новий рівень. За лаштунками, наприклад, Елтона чекала розкішна обстановка, з пальмами і всім таким.

— У мій час у нас просто була гола гримерка, — згадував Джон.

На біс Елтон вийшов у коротеньких відрізнних шортах та топі з пелериною, по центру якої було зображено серце. Він

знав, де ми сидимо, повернувся й ледь присів у привітанні. Джон розреготався. Того вечора в Бостоні розвіялися всі тривоги й переживання про виступ. Він насправду зібрався грати.

З Бостона до Нью-Йорка ми летіли на Starship, приватному літаку Елтона. Розкішний, як і годиться, він уміщав бар, просторі зручні сидіння та спальню.

Якось на день народження Елтона його команда запросила Стіві Вандера зробити сюрприз, прийти й заспівати йому Happy Birthday у літаку. На Елтона, як часто бувало, знову щось найшло, і він навідріз відмовлявся виходити зі спальні, не знаючи, що його чекає. Врешті-решт піар-менеджер мав постукати до нього й пояснити, що за дверима стоїть Стіві Вандер і чекає саме на нього.

Джон та Елтон обое не могли дочекатися шоу ще в літаку до Нью-Йорка. «Ми маємо репетирувати», — сказав Елтон. І ми почали обговорювати, які пісні краще грати. Хтось запропонував Imagine, але Джон не хотів грати лише найпопулярніші пісні, а Елтон і так грав Lucy in the Sky with Diamonds, тож пропозиція не мала сенсу.

Джон хотів заспівати I Saw Her Standing There. Щось його заводило в ідеї виконати номер Пола МакКартні. Він знав, що такого ніхто не очікуватиме.

Музиканти в Елтона були чудові, і репетиції проходили навдивовижу весело. Щоразу, як я до них заглядав, то ясно бачив, наскільки всі насолоджуються процесом. Записана Whatever Gets You Thru the Night була швидкою, та наживо вони гнали ще швидше. Я слухав, як вона заповнює простір репетиційної, і подумав: «Це буде рвань».

* * *

Репетиції тривали, а я тим часом отримав неочікуваний телефонний дзвінок.

Йоко.